

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie

Vladimír Jukl

Rozbor zloženia členstva JSMF

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie, Vol. 18 (1973), No. 4, 198--201

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/138827>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 1973

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

Rozbor zloženia členstva JSMF

Vladimír Jukl, Bratislava

V piatom čísle minulého ročníku PMFA bol uverejnený článok „Rozbor složení členstva JČMF“. V tomto článku uvádzame podobný rozbor zloženia členstva JSMF.

JSMF je čo do počtu členov najväčšou z 32 vedeckých spoločností pridružených k SAV. Zloženie jej členstva je veľmi rôznorodé – sú to hlavne matematici a fyzici, absolventi prírodovedeckých, resp. pedagogických fakúlt, ktorí pracujú na školách rozličných typov a stupňov, vo výskume alebo v rozličných inštitúciách a podnikoch; ďalej sú to aj inžinieri, najmä z vysokých škôl ekonomických a z elektrotechnických fakúlt, ktorí pracujú vo výpočtových strediskách alebo vo výskume, prípadne pracovníci z príbuzných vedných disciplín (astronómia, geofyzika, geodézia atď.).

Samostatná JSMF v rámci JČSMF vznikla na zjazde JČSMF v Jasnej dňa 25. 4. 1969; iba od tohto času sú k dispozícii údaje o počte členov JSMF a jej pobočiek. Ich vzrast za roky 1969 – 1972 ukazuje tab. I.

Tab. I

Vzrast členstva JSMF v rokoch 1969–1972

Rok		Bratislava	Košice	Pobočka					spolu JSMF
				Nitra	Prešov	Trnava	Zvolen	Žilina	
1969	P	432	138	48	45	72	148	220	1103
	p ₁	39,2	12,5	4,3	4,1	6,5	13,4	20,0	100
	p ₂	100	100	100	100	100	100	100	100
1970	P	485	158	56	73	75	152	239	1238
	p ₁	39,2	12,7	4,5	5,9	6,1	12,2	19,4	100
	p ₂	112	114	117	162	104	103	109	113
1971	P	553	155	76	72	82	145	242	1325
	p ₁	41,7	11,8	5,7	5,4	6,2	11,0	18,2	100
	p ₂	128	112	158	160	114	98	110	120
1972	P	621	182	122	73	113	163	261	1535
	p ₁	40,4	11,8	8,0	4,8	7,4	10,6	17,0	100
	p ₂	144	132	254	162	157	110	119	139

Legenda: P = počet členov k 31. 12. uvedeného roku.

p₁ = percento vzhľadom k počtu členov JSMF.

p₂ = percento vzhľadom k počtu členov v roku 1969.

Z týchto údajov vyplýva, že

1. celkový počet členov stále rástol a priemerný ročný prírastok bol približne 12 %;
2. počet členov každej pobočky každoročne vzrastal – až na 3 výnimky (pobočky Košice, Prešov a Zvolen za r. 1971 – dôsledok kontroly a vyškrtnutia neplatiacich členov);
3. najviac vzrástol počet členov bratislavskej pobočky: o 189, t. j. o 44 % za 3 roky;
4. relatívne najrýchlejšie rástli malé pobočky nitrianska (o 154 %), prešovská (o 62 %) a trnavská (o 57 %);
5. v najväčšej pobočke – bratislavskej – bolo sústredených približne 40% všetkých členov JSMF; v 3 najväčších pobočkách (bratislavskej, žilinskej a košickej) spolu bola sústredená prevažná väčšina (približne 70 %) všetkých členov JSMF.

Pred minuloročným zjazdom bolo sekretariátu JSMF uložené vypracovať podrobnejšiu analýzu členstva podľa rozličných hľadísk, ktorá by poslúžila pre správu o činnosti za minulé obdobie i pre úvahy o novom programe činnosti JSMF. V r. 1971 bola stará kartotéka členov JSMF (prevzatá zo sekretariátu JČSMF) nahradená novou na analytických kartách, z ktorých sa ľahko mechanickou triedičkou vyberú karty členov majúcich požadovanú charakteristiku. To umožnilo pomerne snadné vypracovanie analýzy požadovanej pre prípravu zjazdu podľa stavu k 1. 1. 1972; pretože však k uverejneniu tohto článku dochádza až v r. 1973, bolo možné urobiť podobnú analýzu i k 1. 1. 1973. Túto novšiu analýzu uvádzame v tab. II.

Z oboch prevedených analýz je možné sledovať vývinové tendencie v JSMF v období od 1. 1. do 31. 12. 1972 a konštatovať, že

1. podiel žien v členstve JSMF pomaly vzrastá a je teraz skoro 33 %;
2. priemerný vek členov nepatrne klesá a je teraz 37,7 rokov;
3. pomaly vzrastá diferenciácia na matematikov a fyzikov: za posledný rok menej vzrástol počet členov s kombináciou M + F (z 35,5 na 37 %) než vzrástol počet členov s aprobáciou M (prípadne s iným odborom, najčastejšie s Dg: z 38,3 na 40,5 %) i počet členov s aprobáciou F (prípadne spolu s iným odborom, najčastejšie s chémiou: z 13,7 na 17 %);
4. z predchádzajúceho vyplýva tiež, že matematici stále počtom značne prevyšujú fyzikov; napriek tomu fyzici sú lepšie organizovaní v sekciách než matematici: vo fyzikálnej vedeckej a fyzikálnej pedagogickej sekcii JSMF je spolu 341 členov, v MS iba 314 členov;
5. počet študentov je veľmi malý: iba 48, t. j. 3,1 %;
6. vzrastá počet členov vo všetkých kategóriách pracovísk (SAV, vysoké školy, stredné školy, základné školy); relatívne vzrástol o niečo iba počet stredoškolských profesorov. To platí ako o celej JSMF, tak aj o všetkých pobočkách. Najväčšiu zložku v JSMF tvoria stále pracovníci vysokých škôl (teraz 35,4 %).

Tab. II

Pobočka	Brati- slava	Košice	Nitra	Prešov	Trnava	Zvolen	Žilina	spolu počet	%
Stav 1. 1. 73	621	182	122	73	113	163	261	1535	100
Vekové rozdelenie:									
nar. do 1899	1	1	—	—	—	1	—	3	0,2
1900—1909	15	4	2	1	—	4	12	38	2,5
1910—1919	29	18	10	9	14	15	30	125	8,1
1920—1929	84	21	9	12	11	28	47	212	13,8
1930—1939	196	64	40	31	44	71	93	539	35,1
1940—1949	274	70	61	20	44	44	79	592	38,6
1950—	22	4	—	—	—	—	—	26	1,7
Aprobácia:									
M + F	140	65	64	41	54	87	117	568	37,0
M (+ iné)	290	72	37	20	48	66	88	621	40,5
F (+ iné)	165	41	16	3	5	5	26	261	17,0
iné, neuved.	26	4	5	9	6	5	30	85	5,5
Typ pracoviska:									
SAV	103	2	—	—	—	—	—	105	6,8
vys. škola	258	99	40	18	19	35	74	543	35,4
str. škola	85	47	47	16	57	88	81	421	27,5
ZDŠ	43	16	31	33	26	33	87	269	17,5
iné, neuved.	90	6	1	5	11	4	16	133	8,7
dôchodci	2	5	2	1	—	3	3	16	1,0
študenti	40	7	1	—	—	—	—	48	3,1
Členstvo v sekciách:									
MS	157	31	20	23	17	32	34	314	20,5
FVS	120	20	2	—	—	4	15	161	10,5
FPS	56	22	13	18	7	38	26	180	11,7
ženy	216	51	38	13	30	66	88	502	32,7
muži	405	131	84	60	83	97	173	1033	67,3

Vcelku možno na základe uvedeného konštatovať, že členská základňa JSMF prechádza v posledných rokoch štádiom intenzívneho rozvoja. Súvisí to zrejme (i keď to nevyplýva priamo z uvedených čísiel) s oživením činnosti v rámci JSMF a najmä s konštituovaním jej sekcií, ktoré vyvíjajú činnosť prítiažlivú ako pre vedeckovýskumných pracovníkov, tak i pre stredoškolských profesorov a učiteľov matematiky a fyziky. Táto činnosť a jej propagácia pritiahla do JSMF mnoho nových členov, najmä z radov mladých odborníkov a pedagógov.

Libovolné matematické teórie musí v sobe nezbytné spojovať silu metódy podmiňujúcej mož-

nost aplikácie v prírodných vedách, rovnako ako krásu a eleganciu pritiažujúcu našu myseľ.

W. W. Sawyer

vyučování

Mezinárodní kongres
o vyučování matematice
v Exeteru

Milan Kolibiar, Bratislava

Josef Novák, Praha

Ve dnech od 29. srpna do 2. září 1972 se konal v Exeteru v Anglii druhý mezinárodní kongres o vyučování matematice. Pořadatelem byla Mezinárodní komise pro vyučování matematice (ICMI). Obsahově navazoval kongres na první mezinárodní konferenci o vyučování matematice, která se konala před třemi lety v Lyonu ve Francii. Rozsahem i organizací se však tyto konference značně lišily. Universita v Exeteru, kde se kongres konal, hostila na 1400 účastníků a asi 300 doprovázejících osob. Tak velká účast vyžadovala zvláštní přípravy a kladla velké nároky na organizační komitét, který byl jmenován Britskou národní komisí pro matematiku. Předsedou

tohoto organizačního komitétu byl profesor M. J. Lighthill, jenž je od r. 1970 presidentem ICMI. Díky tomu, že komise měla několik vynikajících agilních členů, kteří zavčas začali s přípravou kongresu — první schůze organizačního komitétu se konala na podzim 1970 — zvládly se náročné úkoly do té míry, že se v průběhu kongresu nevyskytly žádné závažné nedostatky.

Kongres byl zahájen v úterý dne 29. srpna 1972 ve 20 hodin ve velké aule university v Exeteru. Účastníky kongresu pozdravil prorektor university Kenneth Rowe a přečetl dopis, který kongresu poslal Filip, Princ z Edinburku. Poté pronesl slavnostní řeč předseda ICMI profesor James Lighthill. Zdůraznil význam matematiky a jejích aplikací pro rozvoj světa. Prohlásil, že kongres byl připravován dva a půl roku a seznámil posluchače s programem kongresu. Sdělil, že je přítomno na 1400 přímých účastníků a asi 300 doprovázejících osob ze 70 zemí všech světadílů.

Vlastní pracovní program byl rozvržen na 4 dny kromě pátku odpoledne, které bylo věnováno exkurzím. Program byl velmi bohatý a značně nahuštěný. Dopoledne a v některé dny též odpoledne a večer byly prosloveny hodinové přednášky po-